

ÚVODNÍ SLOVA

Milí čtenáři,

v rukou držíte páté číslo Poutníka a zároveň první číslo v roce 2016, které vás provede postní dobou slovem i citlivými perokresbami Pavla Falátka.

Co je náplní a účelem postní doby? Proč a co máme v postní době dělat? Co si máme odříct? Může to být jídlo, které v současné době představuje jeden z největších požitků. Ale možná i požitek v obecné formě, něco, co není nezbytné, čeho se dokážeme pro tuto chvíli vzdát, abychom získali víc. Půst tedy nemusí znamenat jen čtyřicetidenní hladovku, ale snahu vzdát se – byť jen na krátký čas – něčeho, co nás odvádí od duchovního rozjímání, a co nám mnohdy zakrývá širší obzor.

-dž-

MODLITEBNÍ KOUTEK

Pane,

děkuji za tento život, který jsi mi dal,

děkuji Ti za milost,

děkuji Ti za Tvou lásku,

děkuji Ti za naději,

děkuji Ti za cenu, kterou jsi zaplatil,

děkuji za všechno, co jsi pro mě udělal

-dž-

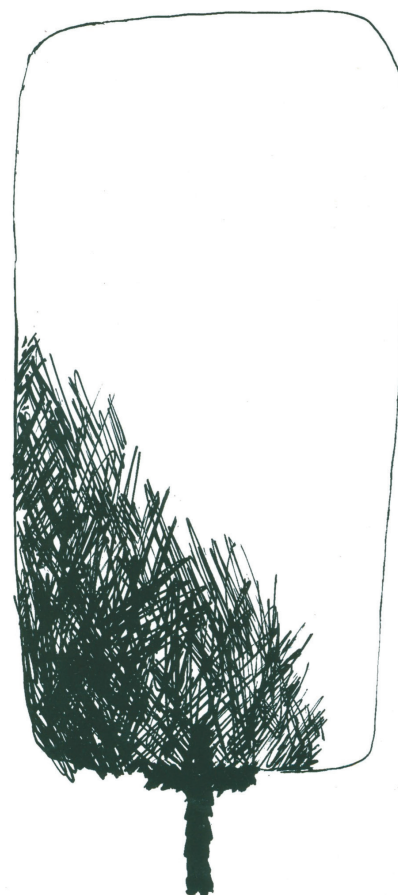
Nedávno se nám na procházce ztratili naši kluci. Přešli odbočku a pokračovali po jiné cestě než my. Když jsem se vydal za nimi, abych je hledal, slyšel jsem zdálky jejich pláč. Věděli, že jsou někde jinde než my a dostali strach. Volal jsem na ně, ale pro svůj křik mne neslyšeli, dokud jsem je nedoběhl.

Vnímám jsem tu situaci intenzivně jako obraz našeho vztahu s Hospodinem. Není to tak nějak někdy i s naší modlitbou? I my voláme k Bohu. Děkujeme mu, prosíme ho, přimlouváme se. Někdy nám možná nezbyvá než ten pláč a úzkostný křik. A přitom Bůh volá nás a my ho pro „hluk“, který děláme, neslyšíme. Dokud se neunavíme, nepřestaneme utíkat po cestě dál, neobrátime se a nevšim-

neme si, že to on nás volá a hledá, že je blízko. A v takové chvíli zjistíme, ne že my jsme ho našli, ale že on nás doběhl a vlastně šel stále s námi, jen jsme to nebyli schopni připustit a vnímat.

Je modlitbou naše volání k Bohu nebo naslouchání volání Božímu? Jistě, jde o dialog, obojí k němu patří. Ale nejsme někdy příliš zahleděni do našeho mluvení a myšlení, že už Boží hlas prostě neslyšíme? Ano, modlitba je výrazem vztahu s Bohem. Ale ten – jako každý vztah – má dvě složky: Boží vztah k nám a náš vztah k Bohu. Modlit se znamená pochopit, že ten vztah nestojí na nás, ale na Bohu. Modlit se znamená být potichu a naslouchat. Modlit se znamená nespolehat na náš vztah k Bohu, ale s důvěrou se otevřít jeho vztahu k nám, o něj se opřít a v něm spočinout. Ale pravda, než k tomu dospějeme, musíme toho někdy hodně vyslovit, vykřičet a vyplakat...

-kš-

Amen, amen, říkám vám: Kdo slyší mé slovo a věří Tomu, který mě poslal, má věčný život a nepřijde na soud, ale již přešel ze smrti do života.
J 5,24

PŮST A MY

Před nadcházejícím postním obdobím si musíme položit provokující otázku: K čemu je vůbec půst? Nebylo by lépe ho zrušit jako přežitek? Vždyť předvelikonoční čtyřicetidenní půst byl přece zaveden až ve třetím století. Pán Ježíš nikdy neřekl: „Hladovte na mou památku“. Ale neunáhlujme se. Půst je často zmiňován v Písmu. Biblické půsty (správný je i tvar posty) byly zcela bez potravy. Pro Mojžíše i Eliáše byl půst přípravou na setkání s Hospodinem. Kristus začal naplňovat své poslání až po půstu, který ho posílil k zavržení pokušení. Tyto nejvýznamnější půsty trvaly vždy čtyřicet dní. Starozákonní půst je také často prosbou o Hospodinovu pomoc v ohrožení. Plačící Izraelci po prohrách s Benjamínovci seděli před Hospodinem a postili se (Sd 20,26), Jóšafat čelící přesile Moábců a Amónovců vyhlásil v Judsku půst a nastalo společné hledání Hospodina (2Pa 20,3), Ezdráš půstem završil své úsilí za očistění lidu od pohanů (Ezd 10,6), Ester v době ohrožení žádá třídní půst se shromážděním všeho lidu (Est 4,16). Půst je projevem pokory u Daniela, Izaiáše či v Žalmech. Zachariáš zaznamenává půsty jako připomínky smutných výročí: pádu Jeruzaléma, zboření chrámu apod. Židovskou postní praxi významně rozvinuli Esejci, od nichž se podle některých zdrojů mohl inspirovat ve své askezi i Jan Křtitel a snad nepřímo i Kristus, který, podobně jako dříve Izaiáš, zdůrazňoval upřímný osobní prožitek půstu na úkor formálních nařízení a vnějšího efektu. Saul/Pavel byl po třídním půstu naplněn Duchem svatým a dal se pokřtít.

Půst se však v církvi zvolna měnil z hladovění na zákaz masa. Povolilo se maso v neděli, pak ryby i v ostatní dny a nakonec všechno, co plave, takže třeba v bavorských kláštorech se pekly postní kachny a dokonce bobří. U zrodu téměř tisícileté tradice klášterních pivovarů byla snaha o podporu půstu mnichů tekutým chlebem. V některých dnešních církvích najdeme dosud přísné, ale ne vždy dodržované regule, v jiných naprosté opomíjení půstu. ČCE alespoň ve své Agendě zaznamenává postní období a tématu půstu se na několika stránkách věnuje. Ostatní je na farářích a na věřících.

Co nám dnes půst může dát? Anselm Grün považuje půst za modlitbu tělem. To berme symbolicky, půst spíše jen kontakt s Bohem posiluje. Tedy i tu modlitbu či pokání. Prohlubuje naše myšlení i porozumění textům, dává nový rozměr naší osobní spiritualitě. Ale je právě jen prostředkem. Sám o sobě nezakládá žádnou zásluhu před Bohem ani lidmi. Půst je především individuální rozhodnutí i prožitek. Příliš to nemění ani případné společné postní modlitby či setkání, ačkoliv, podobně jako v Písmu, jej lze prožívat společně. Jako bonus nám půst dává i celkový klid a vyrovnanost, jakož i řadu pozitivních účinků na zdraví.

Pokud se rozhodneme pro půst zcela bez příjmu potravy, zaznamenáme po několika dnech i ztrátu pocitu hladu, který by nás při částečném půstu trápil po celý čas. Člověk skutečně vydrží bez potravy desítky dní, vyžaduje to však přípravu a zodpovědný přístup, aby nedošlo k ohrožení zdraví. Snadno můžeme „vygooglit“ třeba článek Půst a hladovění v časopisu Getsemany, kde je přehled duchovních i tělesných aspektů půstu včetně léčebných účinků a seznam literatury, která nám má co říci i k technice a možným rizikům dlouhých půstů.

A pokud se rozhodneme vůbec žádný půst nedržet ani symbolicky? Tím se vracíme k provokující otázce na začátku článku. Právě jsme tak sami pro sebe půst zrušili.

Radko Křivánek

*„Tělo se postem stává chrámem Ducha svatého. Stává se
prostupné pro Božího Ducha.“*

Anselm Grün

MEZI JESLEMI A KŘÍŽEM

Autobus stoupá do prudkého zalesněného kopce. Veze tři pasažéry, z nichž brzy budou účastníci duchovních cvičení. Vánoce jsou za dveřmi a přesto (nebo právě proto?) se sjíždí z různých koutů na dvacet lidí, aby strávili tři dny modlitbami a rozjímáním o vtělení Ježíše Krista. Místo konání – Svatý Hostýn, jedno z ústředních poutních míst Moravy. Místo krásné a v zimních měsících poměrně tiché. Místo mariánské, kde Matka Boží ukazuje jednu ze svých překvapivých tváří. Místo tiché, jemné a pasivní dívky, jak si ji občas lidé představují, v souvislosti s vánočním příběhem, zde nachází silnou ochranitelku. V poutní bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Svatém Hostýně stojí nad hlavním oltářem socha Panny Marie v životní velikosti s Ježíškem, který metá blesky, určené Tatarům zobrazeným dole. Tito krutí nájezdníci na počátku 13. století ohrožovali Evropu a v roce 1241 vpadli také na Moravu. Lidé hledali před drancováním útočiště v lesích a na horách. Podle legendy byli ti, kdo se uchýlili na Hostýn, zachráněni přimluvou Panny Marie, která bleskem zapálila ležení divokých nájezdníků. Dramatický příběh se silnou hlavní postavou.

*Bůh ale dokazuje
svou lásku k nám:
Kristus zemřel za
nás, když jsme ještě
byli hříšníci. Ř 5,8*

Na návrší se kromě baziliky a poutních domů nacházejí dvě křížové cesty. Návštěvník rozjímající o narození Páně tak má neustále před očima i „druhou“ část Ježíšova příběhu. Vidí Matku s narozeným synáčkem. Vidí Matku s Ježíšovým umučeným tělem v náruči (třinácté zastavení). Vše po většinu času zahaleno v mlžném oparu. Zmrazky na větvích stromů a ledový vítr. Jen jeden den mlhy ustupují slunečním paprskům a ozařují závěrečná zastavení křížové cesty, především scénu Ježíšovy smrti.

Když Maria odpověděla na zvěstování andělem, nemohla tušit, co jí její souhlas přinese. Narodí se jí syn, ale také bude jednoho dne hledět na jeho smrt. Na začátku postní doby se můžeme v jejích stopách s důvěrou vydat na cestu, o které také nevíme, kam nás zavede. A tak se na prahu postní doby při pohledu na Pannu Marii na Svatém Hostýně odvažují doufat, že podobně jako „její“ příběh nekončí smrtí jejího syna, ale bude mít své pokračování, i ten můj ho může mít.

Hana Šimrová

„Půst je napodobováním andělů, pohrdáním věcmi tohoto věku, školou modlitby, potravou duše, uzdou úst, potíráním smyslnosti (...) posiluje rozum, pročišťuje mysl...“

Jan Zlatoustý

ZAMYŠLENÍ

Postní neděle mají své staré názvy podle žalmových introitů, jež je uváděli, a první neděle postní se jmenovala *Invocabit*

Introit pak zní: „*Bude mě volat (to je ono lat. INVO-CABIT) a já mu odpovím, v dobách soužení budu s ním, vysvobodím jej a oslavím.*“ (Žalm 91,15)

Celý 91. Žalm je žalmem, který nenese žádný nadpis (ač je mívají), protože chce především promlouvat jako celek – a tento verš celek shrnuje navýsost trefně!; autoři ČEPu Žalm vidí jako „*svědectví o mocné Boží ochraně*“ (srov. Ž 91,1: „*Kdo v úkrytu/ochraně Nejvyššího bydlí...*“). Na čí ochranu bychom se však měli spoléhat? Může tu vůbec být někdo spolehlivější než právě Bůh se svou ochranou? Existuje ovšem i falešná důvěra vůči Bohu, toto nebezpečí je třeba zmínit, protože náš Žalm si vzal do huby sám d'ábel, pokoušeje Ježíše na poušti (perikopa první postní neděle!): „*On svým andělům vydal o tobě příkaz, aby tě ochraňovali na všech cestách, na rukou tě budou nosit, aby sis neporanil nohu o kámen!*“ (viz Ž 91, 12.13 a srovMt 4,6).

Citovaná slova Žalmu jsou překladatelským oříškem: „*Bude ke mně křičet a I. ozvu se mu (dám se mu na srozuměnou, odpovím mu) / II. pokorím (ponížím ho) / III. zaneprázdním ho, JÁ s ním budu v souženích, I. vysvleču / II. vyzbrojím ho a oslavím jej!*“

On však byl proboden naším proviněním, našimi vinami trýzněn byl; pro naše blaho snášel potrestání – byli jsme uzdraveni jeho ranami! Iz 53,5

V hebr. některá slova mají jeden význam takový a druhý opačný, a – vyber si (!) – jedna věta a tolik víceznačných slov :-). Jenže lidský život je plný takových víceznačností: naše jednání je tu možno vidět jako konání dobra – milosrdenství, tu zase (častěji?) jako páchaní zla – hřích; někdy nám jde k vlastní škodě o dobro druhých, jindy zase přes poškození druhého jen o dobro vlastní... Nakonec je k nám takové i Boží zjevení: tu je to za náš hřích tvrdé slovo Zákona spojené s Božími tresty, tu i přes náš hřích laskavé slovo Evangelia spojené s Boží milostí; jednou nám Bůh sebe sama skrývá, působě coby trestající Otec, jednou nám Bůh sebe sama zjevuje, působě v Kristu jako objímající Matka. Člověk křičí k Bohu buď trápen jinými či nemocí ve svém těle, anebo skrze svůj hřích (např. ústy poškozených) – a dle toho Bůh odpovídá, „*jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá,*“ říkáváme... hřešíme-li, Bůh nás odzbrojuje, abychom víc ubližovat nemohli, hřeší-li někdo na nás, Bůh nás vyzbrojuje, abychom odolali...

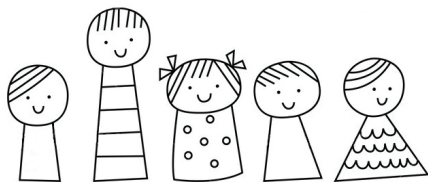
Stojí zde naše lidská více-, ba mnoho-značnost a s ní množstvím otázek – v postě rozhodně je nad čím přemýšlet! – ale Žalm jde ještě dál, ve vsí té různosti nesmíme ztratit toho jediného jednoznačného – Boha zjeveného v Ježíši Kristu – a po něm se máme ptát...

Text končí slovy: „*A oslavím jej!*“ Toť poukaz k tomu, že člověk nakonec ne(z)bude v oné vnitřní víceznačnosti – mezi hříchem a milostí, že bude cele člověkem (jeden s Bohem, jeden za sebe i s druhými), odkaz k věčnosti u Boha, k Božímu poslednímu slovu a k Jeho království; o tom přece je zvěst Velikonoc, jíž půst končí! Bůh se o nás stará, ale nikoli proto, abychom se tu zabydleli, nýbrž abychom coby poutníci (srov. Název tohoto listu!) došli k němu do věčnosti...

Požehnaný půst i velikonoce přeje

bratr Tomáš Matouš

TAJENKA

Doplň do tajenky chybějící písmena ve jménech dvanácti apoštolů. Dozvíš se, že...

ŠI[]ON PETR, []NDŘEJ, JAK[]B ZEBE[]E[]ŮV, JUDA - B[]ATR
JAKUB[]ŮV, JAN, FILIP NATANAEL - PŘÍJMENÍM BART[]LOMĚJ,
ŠIMON KANANEJ[]KÝ, MATOUŠ LEVI[]ŮV, TOMÁŠ, JAKUB
ALFE[]ŮV A JIDÁŠ IŠKARIO[]SKÝ

byli Ježíšovi učedníci.

Svou [] [] [] [] [] [] [] si Bůh podle biblického pojetí nenechává sám pro sebe, ale dává ji též jako dar lidem.

PÍSEŇ

Již řadu let se v mnoha církvích po celé Evropě používají zpěvy, které vznikly v ekumenické komunitě v Taizé ve Francii. Od počátku byly tyto menší hudební útvary, kánony a zhudebněné liturgické texty používány jako zvláštní způsob ztišení i chvály při různých formách bohoslužebných shromáždění. Charakteristickým znakem je několikeré opakování základního motivu a postupné přidávání dalších hlasů, případně nástrojů. Většina hudebních zpracování je dílem skladatele Jacquese Berthiera. V naší církvi se podstatná část původních zpěvů, které u nás již zdomácněly, objevila ve zpěvníku Svítá. V Taizé však neustává další tvorba, která se dál šíří po Evropě.

Při práci na novém evangelickém zpěvníku jsme několik nových zpěvů objevili a opatřili novými českými texty. K nim patří i čtyřhlasý zpěv „Jesusle Christ“, česky „Ve stínu dnů“.

Miloslav Esterle

Do stínu dnů

Jesus le Christ

Taizé

ME

POZVÁNKY

Přehled bohoslužeb v Chrástu najdete na našich webových stránkách. K biblickým hodinám se setkáváme po domácnostech – vždy ve čtvrtek od 17 hodin. Zavedli jsme také večerní modlitby – vždy v pondělí a ve středu od 20 hodin. V následujícím období můžete také navštívit 13. 2. 2016 od 17 hodin vernisáž fotografií a verši Evelíny s názvem „Kostel jako inspirace“ (výstava pak potrvá nejméně do září). V neděli 21. 2. 2016 se sejdou „Třicátníci“ (u Vroblových ve Starém Plzenci) s tématem postu.

V sobotu 20. 2. a 5. 3. 2016 od 18 hodin promítáme dokumenty z festivalu **Jeden svět** (*Úkryt a Sejde z očí, sejde z mysli*). V pátek 11. 3. 2016 od 19 hodin bude Vojta Kouba pokračovat ve svém výkladu o funkci kostelů včera, dnes a zítra. V sobotu 16. 4. 2016 si připomeneme 60 let od postavení chrástecké fary: o to, jak vidí liturgickou architekturu, se s námi podělí například architekt David Vávra.

PŘÍŠTÍ ČÍSLO – SVATODUŠNÍ TÉMA

Poutník. Občasník pro křesťanskou cestu FS ČCE v Chrástu u Plzně a Kralovicích.

Redakce **Matyáš J. Turský** (e-mail: matyas.tursky@evangnet.cz, mobil: 608 833 790)

Karel Šimr a **Dagmar J. Ženíšková**. Sazba, grafika: **Petr Vrobel**.

Tohle číslo vyšlo v únoru 2016. Ke stažení na: kralovice.evangnet.cz; chrast.evangnet.cz